

Zonder verwachting

Het verhaal van mijn kinderwens

Eveline Broekhuizen

Proloog

21 augustus 2010

‘Kom je?’

Ik graai door mijn bureaula op zoek naar een envelop om een verjaardagskaart in te doen.

‘Heb jij ergens twintig euro?’ vraag ik mijn vriend.

‘Nee. Maar ik moet nog peuken halen, dan pin ik wel extra.’

Ik schuif het kaartje alvast in een envelop, dan kunnen de twee tientjes daar straks bij.

Jeroen loopt de trap al af. Ik stop de envelop in mijn handtas. Heb ik nu alles? Geld, sigaretten, telefoon? Mijn mobiel hangt in de lader maar die besluit ik thuis te laten. Als de 25ste verjaardag van Kimberley zo gezellig wordt als ik verwacht, zal ik mijn telefoon niet nodig hebben.

Ik dender de trap af, steek de straat over en stap in de auto.

Dan zie ik dat het raam op de eerste verdieping wagenwijd openstaat. Het is rond de twintig graden en onze bovenwoning koelt amper af, dus ach, laat maar openstaan.

Niet veel later haal ik het cellofaan van een pakje Marlboro, doe het raam een stuk open en steek een sigaret op. Jeroen zit achter het stuur, ik ernaast. De weg van Schagen naar Anna Paulowna, het dorp waar hij vandaan komt, hebben we al duizenden keren gereden. Hij heen, ik terug.

Als ik de laatste rookwolk uitblaas, gooi ik mijn peuk naar buiten. Anders gaat het zo stinken in de auto, die we net een halfjaar hebben. Ook al is de wagen meer geschikt voor de Deutsche Autobahn dan voor ritjes door de polder en in de binnenstad, toch ben ik blij met onze zilvergrijze Opel Vectra. Het voelt een stuk veiliger en stabielers dan ons eerste autootje: een afgetrapte Ford Fiësta die het geluid maakte van een crossmotor door zijn lekke uitlaat. Toen de uitlaat afbrak, besloot ik dat het tijd was om mijn spaargeld bij elkaar te rapen voor een ‘nieuwe’ tweedehands auto.

Ik leun achterover en laat het raam openstaan.

Een auto komt van links. Ik kijk de vrouw achter het stuur aan. Zij blijft recht vooruit kijken. Ze ziet ons niet.

Jeroen rijdt door.

Zo, die keek écht niet, wil ik net tegen hem zeggen, als de achterkant van onze Opel wordt geraakt. De botsing is niet hard; dat wordt een schadeformulier invullen, denk ik nog. Even langs de kant van de weg de boel regelen en weer door. Maar het tikje tegen de linker achterkant is venijnig genoeg om de auto van koers te doen veranderen. Richting de schuin aflopende berm.

We slippen door het hoge gras, door het droge riet aan de slootkant. Het enige wat door mijn hoofd schiet is: Niet het riet. Niet de sloot. Niet over de kop.

‘Doe je gordel los,’ zegt Jeroen. Hij houdt beide handen aan het stuur, waar hij de macht over verloren is.

Hoe ik die gordel los heb gedaan, weet ik niet. Hoe ik door de auto ben gerold; geen idee.

Het is nat bij mijn voeten. Inktzwart slijk komt borrelend los. Water gutst via het open raam naar binnen.

Ik wacht even, tot het water hoog genoeg is om het portier te kunnen openen. Wanneer het tot mijn borst reikt, neem ik mijn bril in mijn hand en probeer naar het portier te duiken. Ik had verwacht dat ik er zo naartoe zou kunnen zwemmen en de deur kon opendoen. Maar ik stoot tegen stoelen en andere objecten. In het troebele, bruine water herken ik niets meer, voor zover dat al mogelijk is in een auto die op zijn kop ligt.

Proestend kom ik boven. In die paar seconden is het water van mijn borst tot mijn kin gestegen. Grijs plastic sprietjes van de voetenmatjes hangen vlak boven mijn gezicht.

Verrassend kalm constateer ik dat er iets moet gebeuren, dat iemand ons moet redden. Maar wie en hoe, zo ver reiken mijn gedachten niet. Het komt zelfs niet in me op om hulp te roepen.

Het is stil. Ik wacht.

Ik heb geen idee waar Jeroen zich bevindt. Ik merk niets van zijn aanwezigheid. We zijn er allebei – in de auto, op nog geen meter afstand van elkaar. Maar we hebben elkaar niet gezien, niet gehoord, niet gevoeld.

Ik ben alleen en ik wacht.

Ergens in mijn achterhoofd schemert de vraag hoelang ik het nog volhoud met dit beetje lucht tussen het water en de vloer van de auto – die nu het plafond is – maar die gedachte bereikt mijn bewustzijn niet. Mijn blik zoomt in op die sprietjes van de voetenmatjes. Bah, denk ik, normaal gesproken rusten mijn schoenzolen hierop en nu zit ik er met mijn neus haast tegenaan.

Ik voel geen angst, geen paniek. De wereld buiten de auto lijkt niet te bestaan. Een onverklaarbare rust daalt op me neer. Mijn gedachten lijken te bevriezen. In dit vacuüm van ruimte en tijd, kan ik alleen maar 'zijn'.

Het is stil.

Ik doe niets. Ik denk niets.

Ik laat de controle los. Ik geef me over, in vol vertrouwen.

Links gaat een deur open, water golft naar buiten, het wordt licht.

'Zit er nog iemand in?' vraagt een paniekerige vrouwenstem buiten de auto.

Jeroen, die het portier heeft geopend en naast de vrouw in de sloot staat, antwoordt iets wat ik niet kan verstaan. Hij bukt zich om de auto in te kijken. 'Kom Eef.'

Het duurt even voordat ik in beweging kan komen, alsof ik terug in mijn lichaam moet zakken.

'Wacht even,' zeg ik. Ik haal diep adem en zwem naar het licht.

Vier uur later lig ik in bed. Het eerste wat ik deed toen we thuiskwamen was mijn telefoon uit de lader pakken. Zeven gemiste oproepen, vijftien appjes. Ik belde Kimberley om te zeggen dat we niet meer naar haar verjaardag zouden komen.

Wat we daarna gedaan hebben weet ik niet meer. Jeroen zal waarschijnlijk een biertje hebben gepakt. Misschien hebben we tv gekeken. Op een gegeven moment is Jeroen achter de computer gekropen om te gamen, zoals hij elke avond doet, en ben ik naar bed gegaan.

Ik draai op mijn linkerzij. Probeer de naam van het bedrijf te onthouden dat onze auto heeft weggesleept.

Ik draai naar rechts. 'Ik heb jullie niet gezien,' hoor ik de mevrouw die ons aangereden heeft weer zeggen. Ik zie voor me hoe ze achter het stuur zit, blik op oneindig. 'Je kéék niet!' wil ik schreeuwen.

Ik draai weer naar links. Zie de grijze sprietjes van de voetenmatjes, ruik de bagger uit de sloot. Ik kan niet geloven dat ik niks heb gedaan. Wat nou als Jeroen zich niet uit de auto had weten te bevrijden? Wat nou als hij dood was gegaan terwijl ik niets deed? Dat zou ik mezelf nooit kunnen vergeven...

Ik draai op mijn rug. Een paar minuten of een paar uur staar ik in het donker.

Een onverklaarbare rust daalt op me neer. Mijn gedachten lijken te bevriezen. In dit vacuüm van ruimte en tijd, kan ik alleen maar 'zijn'.

En daar, in het duister van onze zolderkamer, naast de kledingkast, verschijnt ze. Een meisje van een jaar of drie met goudblonde haren.

Nog nooit heb ik zoiets meegemaakt. Toch voelt het volkomen logisch.

Dit is mijn dochter.

Mijn kinderwens is geboren.

Deel I – Tegen de verwachting in
2002-2013

*Ik verwacht te veel
van mezelf, van het leven
dus blijf ik mijn best doen
blijf ik maar streven*

*Wat houdt je tegen
je hebt het zo goed
je kunt alles bereiken
als je je best maar doet*

*om te leren en te groeien
maar ik stik in mijn verdriet
ik ben alleen maar ik
een betere versie is er niet*

1.

Ik loop de slaapkamer van mijn ouders in, waar mijn moeder achter de strijkplank staat. 'Ik moet je wat vertellen mamma,' zeg ik en ik ga op bed zitten.

Mijn moeder zet het strijkijzer op zijn zij en kijkt me aan.

Ik staar naar het gebloemde tweepersoons dekbed. Ik vind het moeilijk om zo'n serieus gesprek met mijn moeder aan te gaan. Er lijkt een soort ruis op onze moeder-dochterlijn te zitten, ook al luistert ze nog zo goed.

'Ik wil toch Nederlands studeren in plaats van Taal en Communicatie.'

'Oh...'. Ze strijkt weer verder. 'Ik dacht dat je zou zeggen dat je zwanger was.'

Opgelucht dat het hoge woord eruit is, duurt het even voordat dat andere grote woord tot me doordringt: zwanger.

Ik ben achttien, heb al een paar vriendjes en kansen genoeg gehad, maar ik wil wachten met seks tot 'de ware'. Sinds een paar maanden ben ik samen met Jeroen, en het lijkt serieus. We leerden elkaar kennen op een examenfeestje, waar hij direct naast me kwam zitten en een gesprek met me aanknoopte. Geen gedoe, recht op zijn doel af. Daar was ik wel van gecharmeerd.

Nu we elkaar wat beter hebben leren kennen en de zomervakantie apart hebben doorgebracht zonder dat er gekke dingen zijn gebeurd, weet ik dat ik hem kan vertrouwen. Ik ben zover.

Maar dat mijn moeder denkt dat ik al veel verder ben, voelt vreemd ongemakkelijk.

Laat staan dat ik daar met haar over praat. Dus vertel ik gauw over de mogelijkheden om van studie te wisselen. 'Ik hoef alleen literatuurgeschiedenis en algemene letterkunde in te halen. Ik heb overleg gehad met de decaan en zij vindt het geen probleem.'

Geen obstakels dus, op de loopbaan die ik voor mezelf heb uitgestippeld: na mijn vwo-diploma binnen een jaar mijn propedeuse halen, dan door naar mijn bachelor- en masterbul en op naar een goede baan. De plooiën in mijn plannen zijn gladgestreken, zoals het warme strijkijzer de kreuken uit het overhemd van mijn vader haalt. Een zwangerschap zou al die plannen dwarsbomen, als een schroeivlek op mijn mooiste blouse.

Ik heb het zien gebeuren, bij een collega in het café-restaurant waar ik in de weekenden werk als serveerster. Zij raakte zwanger toen ze begin twintig was, van een scharrel. Hij was al wat ouder, dolblij en wilde gelijk trouwen. Zij twijfelde. Natuurlijk zou ze het kunnen, ze was geen tiener meer. Maar wat voor leven zou ze hebben? Ze besloot te stoppen met haar opleiding en haar bijbaantje, trouwde en kreeg een dochter. Ze kwam nog één keer langs bij het restaurant waar we werkten, met haar dochter in de kinderwagen. Lieve had ze haar genoemd, om duidelijk te maken dat ze uit liefde was geboren en niet slechts een ongelukje was. Maar of ze echt blij was met haar liefdesbaby en het getrouwde leven, kon ik uit dat korte bezoekje niet opmaken. De hand van mijn moeder drijft het strijkijzer heen en weer, heen en weer. Hoe zou zij reageren als ik wel zwanger zou zijn? Mijn moeder is gelovig, maar is niet zo streng dat ze tegen abortus zou zijn. Toch denk ik dat het wonder van nieuw leven voor haar zwaar zou wegen. En aan de andere kant zou ze het zonde vinden als ik me op zo'n jonge leeftijd al zou binden aan een gezin. Voor mij zou het voelen alsof ik haar teleurstelde. Maar ik weet ook zeker dat ze me zou steunen, wat mijn keuze ook zou zijn. Mijn blik volgt haar hand nog steeds, zoomt in op de talloze moedervlekken op haar droge huid.

‘Misschien is het verstandig als je aan de pil gaat,’ zegt ze dan.

Ik knik. Ik zal verstandig zijn.

Het duurt een paar weken voordat ik tijd maak voor een afspraak bij de huisarts. Want ik heb het druk – met werken, studeren, vrienden. En vooral met reizen: tussen Wognum, het dorp waar ik met mijn ouders en broers woon; naar Hoorn, waar ik als serveerster werk; naar Amsterdam, waar ik studeer en naar Anna Paulowna, het dorp waar Jeroen met zijn ouders, broer, zusje en broertje woont.

Ik vind het gezellig, zo'n grote familie. Jeroen is echt bevriend met zijn broers en zusje. En iedereen in zijn vriendengroep is welkom in het 'hok': de ruimte tussen het woonhuis en het bedrijf van zijn vader, waar gegamed, gerookt en gefeest wordt. Aan de andere kant hanteren zijn ouders duidelijke regels. Zo mag iedereen blijven slapen, maar jongens en meisjes mogen niet bij elkaar in één kamer de nacht doorbrengen. Om het weekend is het een gepuzzel wie waar blijft slapen, met vier

kinderen en vier maal ‘aanhang’. Meestal meng ik me niet in de discussie. Rustig wacht ik af tot ze eruit zijn en er voor mij een matras bij Jeroens zusje op de kamer wordt gelegd, of ik in Jeroens bed slaap en hij op het matras bij zijn broer, of dat ik de nacht moet doorbrengen op het luchtbed op zolder.

Ik ben blij dat mijn ouders niet zo moeilijk doen. Toch zei mijn moeder de eerste keer dat Jeroen bij ons bleef slapen: ‘Hij kan ook bij je broer op de kamer, hoor.’

‘Nee, welnee,’ reageerde ik. ‘Hij gaat gewoon op een extra matras bij mij.’

Ik denk dat mijn moeder zich vasthield aan de regels die bij Jeroen thuis golden, onzeker over hoe ze hiermee om moest gaan. Mijn broer is ruim drie jaar ouder dan ik maar heeft nog nooit iemand mee naar huis genomen. Mijn broertje ook niet. Ik ben als enige dochter de eerste met ‘serieuze verkering’. En nu slik ik serieus de pil, drie weken per maand, elke avond weer.

2.

‘Ik wil jong moeder worden,’ zegt Marleen en ze neemt een slok van haar rode wijn. We zijn met vier vrienden van Jeroen een weekendje naar Centerparcs. Toen hij me een paar weken geleden vertelde dat Rob en Lisa ons hadden meegevraagd, was ik in eerste instantie enthousiast. Maar ’s nachts in bed begon ik te malen: drie dagen op elkaars lip met mensen die ik nog niet zolang ken, zal dat wel goed gaan?

We zitten met zijn allen rond de haard, die Jeroen probeert aan te krijgen, en praten wat over koetjes en kalfjes. Voorafgaand aan dit weekendje weg heb ik mezelf opgepept: het zal gerust wel leuk worden. Achteraf valt het altijd mee. In mijn hoofd maak ik het altijd erger.

Marleen en Chantal praten over hun werk, in de zorg. Marleen met haar hoogblonde, perfect gestylde haren, en Chantal, met haar tomeloze bruine krulletjes die niet in bedwang te houden zijn. Qua uiterlijk pas ik precies tussen hen in, met mijn peper en zout-kleurige kapsel met lichte slag. Toch kan ik lastig aansluiting met ze vinden; mijn studentenleventje ziet er heel anders uit.

Dan snijdt Marleen ineens het onderwerp ‘kinderwens’ aan. Haar opmerking over jong moeder worden bezorgt me een nare kriebel in mijn buik. Meestal ga ik zo’n confrontatie uit de weg of verzacht ik mijn mening. Ik weet niet of het door de drank komt, maar voor ik het weet kringelt die kriebel omhoog, mijn keel door en zeg ik: ‘Hoezo?’

‘Nou, dat heb ik gewoon altijd al gewild.’

Marleen is nog maar negentien, heeft nog niet eens een relatie. Twijfelt ze er dan niet aan of ze een goede moeder zal zijn? Ik ben twee jaar ouder, heb bijna drie jaar een relatie met Jeroen en we willen graag samenwonen, maar ik twijfel continu aan alles – en vooral aan mezelf.

Misschien is dat wat me aantrekt aan Jeroen, die fanatiek in het stapeltje hout in de haard aan het blazen is. Hij is zo relaxed, maakt zich niet druk over morgen. Hij raakt niet gefrustreerd als het niet lukt om het vuur aan te houden, maar probeert het gewoon opnieuw.

‘Kun je niet beter wachten tot je eraan toe bent in plaats van er een leeftijd aan te hangen?’ Het lukt me niet om geen verwijt in mijn stem door te laten klinken.

Jeroen bouwt een soort tipi van kleine stukjes hout, plaatst een aanmaakblokje eronder, steekt die aan en begint weer te blazen. Op het eerste gezicht zou je ons niet zo snel matchen: hij werkt in de bouw, ik studeer Nederlands; hij gamet, ik lees; hij is een doener, ik een denker. Toch zijn het juist de tegenstellingen tussen ons die me zo aantrekken.

En ik vind dat het verschil in opleiding niets uit moet maken. Bovendien is Jeroen vier jaar ouder en heeft hij veel meer levenservaring dan ik. Dus ik kan van hem leren. Hoe hij zo rustig en positief kan blijven bijvoorbeeld. Je emoties beheersen; dat is iets wat mij maar niet lukt. Hoezeer ik mijn best doe om mijn frustraties weg te stoppen en de deksel op de pan met overkokende gevoelens te houden, hoe hoger het vuur oplaait en hoe harder de deksel van de pan vliegt.

‘Als ik jong moeder word, dan ben ik ook nog jong als de kinderen uit huis gaan,’ haalt Marleen me uit mijn gedachten. Ze strijkt een hand door haar lange haar. ‘En dan heb ik de tijd om nog lekker mijn eigen leven te leiden.’

Ik mompel iets onverstaanbaars en giet er gauw een grote slok rode wijn achteraan.

‘Wat zeg je?’ reageert Marleen direct.

‘Vind je dat niet egoïstisch?’ vraag ik. Ik vind het maar vreemd dat je als belangrijkste reden om vroeg kinderen te nemen noemt dat je er dan ook vroeg vanaf bent.

‘Ik vind het egoïstisch als je geen kinderen wil,’ zegt Marleen. Haar blauwe ogen kijken me priemend aan.

‘Hoezo?’ Ik zet mijn glas op de salontafel. ‘Ik vind het juist egoïstisch om een kind op de wereld te zetten, alleen omdat jij dat zo leuk vindt.’

Jeroen gooit nog een houtblok op het vuur, de vlammen likken gretig aan het hout terwijl hij net doet alsof hij onze discussie niet meekrijgt. Hij houdt zich liever op de oppervlakte, zoals altijd. Als ik vraag: ‘Wat zullen we vanavond eten?’ zegt hij standaard: ‘Kweenie. Zeg jij maar.’ Of: ‘Maakt mij niet uit, ik vind alles best.’ Toch is hij in één ding heel uitgesproken: hij wil geen kinderen. En hij voelt geen noodzaak om daarover in discussie te gaan.

Chantal veert op en vertrekt met haar lege glas naar de keuken. Rob is ineens ontzettend gefocust op zijn telefoon en Lisa kijkt zwijgend toe hoe het gesprek tussen Marleen en mij zich voltrekt.

‘Het is egoïstisch om een kind geen kans op het leven te gunnen,’ gaat Marleen verder.

‘Dus elke maand dat je de pil slikt, ben je egoïstisch bezig?’

Haar woorden raken mij, schoppen iets in mij wakker. Een wrevel die ik niet kan plaatsen, maar waardoor ik heel direct, vanuit emotie reageer. Pas jaren later zal ik inzien wat haar woorden losmaakten. Een oud verdriet, een oude pijn. Nog niet de mijne, maar wel aanwezig in mijn vrouwenlijn.

3.

‘Weet je het zeker?’

Ik zit met mijn rug naar mijn moeder toe. Terwijl ik mijn haren kam, kijk ik haar aan via de spiegel.

‘Ja,’ zeg ik. ‘Ik houd van hem.’

Niet dat ik nooit twijfel of ik met Jeroen verder wil. Ik was pas achttien toen ik wat met hem kreeg, ging net studeren, de wereld lag aan mijn voeten. Toch wilde ik het liefst telkens terug naar huis of naar hem. En altijd als ik naar mijn gevoel ging, dan wist ik: ik hou van hem.

‘Niemand heeft mij dat ooit gevraagd,’ gaat mijn moeder verder.

Ik weet dat ze gewild had dat iemand haar keuze had betwijfeld, in één hand omhoog gehouden en van alle kanten bekeken. Misschien zelfs bekritiseerd. Zodat ze twee keer had nagedacht voordat ze op haar 21ste haar ja-woord gaf.

Nu ben ik 21. Heb ik net als zij drie jaar een relatie. En sta ik op het punt om samen te gaan wonen.

Ik kijk ernaar uit om een eigen plek te hebben en niet meer heen en weer te hoeven reizen tussen mijn ouderlijk huis Jeroen en Amsterdam. Veel verder kijk ik nog niet. Het is niet dat we voor altijd bij elkaar moeten blijven omdat we gaan samenwonen. Dat was wel anders voor mijn ouders, die eerst moesten trouwen voordat ze samen hun flatje konden betrekken. Toch houden ze het al meer dan dertig jaar met elkaar uit. Maar of het de liefde is, die ze bijeenhoudt? Of is er onder de streep meer te verliezen dan te winnen bij een scheiding?

Weet je het zeker? Kun je die vraag ooit volmondig met ‘ja’ beantwoorden? Misschien is het geen kwestie van zeker weten maar een kwestie van erin geloven, ervoor durven gaan ondanks het risico dat je het mis kunt hebben.

Jeroen en ik gaan ervoor. We tikken tweedehands meubels op de kop om onze uitzet aan te vullen en verven onze bovenwoning in Schagen van top tot teen: de gouden trap wordt zwart, de groene en paarse muren wit.